

Bogu na čast, bližnjemu na pomoč!

GASILEC

Izdaja odbor deželne zveze kranjskih gasilnih društev. — Urejuje tajnik Fran Ks. Trošt na Igu pri Ljubljani. — List izhaja poljubno po potrebi v nedoločenem času, vendar vsaj štirikrat na leto, in ga dobivajo člani zveze brezplačno. — Za nende stane vsaka številka 20 vin.

Slovenskim vatrogascima.

Šalju se želje, pozdravi svetom,
Godište sviče novijeh dana,
Primate jedan, gasilci, pozdrav
S bratskoga kraja, s hrvatskih strana.

Šalje ga srce zanosa puno
Kriepi ga bratski osjećaj sveti,
Jedne smo krvi, jedne smo duše,
Svuda se treba ljubav da njeti.

Treba da i mi gasilci dakle
Podjemo putom ljubavi, sklada,
Neka nas u tom bratimstvo vodi
Jednaka svrha našega rada.

«Na pomoč!»-ili «Pomoz Bog!»-geslo
Da bude sveto nama i vama, —
Branimo blago naroda svoga
Srcima punim istoga plama.

Budimo braća u svakom času
U svome društvu potpuni ljudi,
E bi se vidlo, da su naš obe
Dojile jedne matere grudi.

S time se svagdje ponosit treba, —
Dvije se nam ruke kapama sjaju,
Neka to budu bratske dvije ruke
Slovenac, Hrvat, što si ih daju . . .

«Na pomoč!» danas kličem vam smjelo
K novome ljetu, štono već sviče,
Neka vam društva cvjetaju domom,
Neka se svuda radi i miče.

«Pomoz Bog!» braćo, primate danas
S bratskoga kraja, s hrvatskih strana,
Neka gasilstvo vaše i naše
Dočeka skoro vedrijih dana!

Bogumil Toni.

Zvezne zadeve.

Dne 9. novembra 1902 izročila je deputacija zveznega odbora diplome pri občnem zboru dne 10. avgusta 1902 izvoljenima častnima članoma gasilne zveze Njegovi ekscelenci gospodu deželnemu predsedniku baronu Heinu in blag. gospodu deželnemu odborniku P. Grasselliju. Ker takisto častnim članom izvoljenega gospoda deželnega glavarja Otona pl. Detele radi opravil ni bilo v Ljubljani, vsprejel je njegovo diplomu njegov pooblaščenec, gosp. deželni odbornik Grasselli.

Njega ekscelenca gospod deželni predsednik je deputacijo ljubeznivo sprejel. Načelnik zveze, gospod Doberlet, priporočal je ekscelenci gasilstvo in podal nastopno pismeno spomenico:

Opiraje se na pri občnem zboru gasilne zveze v Kamniku dne 10. avgusta 1902 storjeni sklep o zadevi podpor gasilnim društvom, usoja se uljudno podpisano vodstvo zveze gasilnih društev, predložiti Vaši ekscelenci sledečo prošnjo:

Vaša ekscelenca blagovoli uradnim potom občinam ukazati, da bi iste izpolnjevale postavbo z dne 15. septembra 1881. leta, ki govori o gasilstvu in njega vzdrževanju.

Le malo je občin, ki podpirajo gasilske naprave in tozadevna društva, dasiravno je vse le na korist občini in nje prebivalcem. V deželi je 134 prostovoljnih gasilnih društev, ki jih večinoma tarejo dolgovi, ki so jih napravila, nabavljajoč si

gasilno orodje in to iz vzroka, ker večina občin prav nič ne stori, dasiravno so iste v zmislu omenjene postavbe v to zavezane in je po društvenih pravilih vse orodje le last občine.

Društva pri taki nebriznosti večine občin ne bodo mogla obstati, ker s samo podporo iz deželnega stražno-gasilnega zaklada si ne morejo dosti pomoči, a podpornih članov imajo le v nekaterih krajih.

Dejstvo pa je, da požari ne morejo toliko škode napraviti tam, kjer se jim v bran postavijo dobro organizirani gasilci s pripravnim orodjem.

Ako bi se navedena postavba strožje izpolnjevala, bilo bi to za razvitek gasilstva v naši deželi eminentne važnosti. Doseči pa bi se to dalo le s prav malenkostno naklado na direktni davek, in sicer tam, kjer nimajo občine drugih sredstev, in naj bi se v to one občine, ki tega nočejo same storiti, uradnim potom prisilile.

Njega ekscelenca gospod deželni predsednik je v daljšem govoru poudarjal važnost gasilstva in obljubil svojo pripomoč.

Deputacija je zatem bila pri blag. gospodu deželnemu odborniku Grasselliju, kojemu je enako spomenico in obenem tudi spomenico za visokorodnega gospoda deželnega glavarja izročila.

Upajmo, da bode imelo to povoljen uspeh v prid gasilstva v naši mili domovini.

Zveznim gasilnim društvom.

Početkom januarja razposlali smo vsem gasilnim društvom potrebne tiskovine za priloge k sestavi prošnji za podporo na visoki deželni odbor. Tekom poletja razjasnjeval je zvezni tajnik v nekaterih krajih, kako se imajo te prošnje sestavljati, da bodo pravilno narejene, da jih deželni odbor ne zavrže. Tista društva, ki se niso udeležila teh predavanj, dobila so pismena navodila, ako pa jih katero izmed njih še nima, naj se obrne do zveznega tajnika, ki jim bode rad ustregel. Prošnje je doposlal visokemu deželnemu odboru do konec marca 1903, ker se na pozneje dospete prošnje ne bode ozir jemal in društvo bode za eno leto brez podpore. Res, da so podpore zdaj manjše kot so bile nekdanj, a temu je vzrok, ker je društev čedalje več in vsako naj nekaj dobi, bolje je pa nekaj kakor nič. Toliko v vednost in ravnanje.

Zvezno vodstvo.

Razdelitev podpor gasilnim društvom.

Deželni odbor je iz stražno-gasilnega zaklada razdelil nastopnim gasilnim društvom podpore; dobila so podpore le tista društva, ki so svoje prošnje pravočasno, t. j. do 31. marca 1902, vposlala. Razdelilo se je vsega vkup 17.690 K, in sicer med društva iz nastopnih krajev: Ljubljana 600 K; Moravče 400 K; po 300 K Postojna, Dobropolje, Škocjan, Orehoviča, Srednjavas v Bohinju, Štefanjavas, Sv. Križ pri Kostanjevici, Kamnik, Studeno in Mirnapeč; po 250 K Staraloka in Sv. Gregor; po 200 K Radovljica, Šmartno pri Litiji, Trnovo-Ilirska Bistrica, Železniki, Moste, Št. Rupert, Ribnica, Motnik, Trata, Zagorje na Pivki, Stari trg pri Ložu, Škofjaloka, Komenda, Mozelj, Cirknica, Dolnjavas pri Cirknici, Šmartno pod Šmarno goro, Leše, Gameljni, Onek, Kranj, Pirniče, Rudolfovo, Šenčur pri Kranju, Bled, Mengeš in Škofljica; po 160 K Vič-Glince, Borovnica, Črnomelj in Dobrova; po 150 K Črni vrh, Breznica, Krka, Ig, S. lce, Št. Vid pri Vipavi, Mošnje, Razdrto, Kamnagorica, Leskovec, Begunje, Sodražica, Planina, Bohinjska Bela, Vinica, Kočevje, Koroška Bela in Rateče; 140 K Bloke; po 120 K Mokronog, Polhovgradec, Domžale, Vrhnika, Trebnje in Krško; po 100 K Gotenice, Št. Vid pri Ljubljani, Kropa, Lukovica, Idrija, Šmarje, Tržič, Poljane, Stara cerkev, Žiri, Mojstrana, Vipava, Dovje, Belapeč, Kranjskagora, Dol, Brezovica, Voglje, Bohinjska Bistrica, Preddivor, Gorje in Zužemberk; po 80 K Morovec, Dolsko, Bizavik in Višnjagora; po 60 K Dob, Šiška, Senožeče, Koprivnik, Verd, Toplice in Svetli potok; po 50 K Rovte, Nemškaloka, Velike Lašiče, Cerklje, Litija, Dolnjavas pri Ribnici, Semič, Starilog in Bukovec pri Koprivniku.

V stražni zaklad so l. 1902. vplačale iz 2% doneska sledeče zavarovalnice: Slavija 3570 K, Graška vzajemna 3502 K 72 h, Phönix 1595 K 2 h, Generali 1551 K 58 h, Riunione Adriatica 1093 K 40 h, Donau 895 K 21 h, Franco-Hongroise 774 K 6 h, Dunajska zavarovalnica 498 K 25 h, Fonecière 408 K 54 h, North British 334 K 20 h, Vzajemna v Ljubljani 326 K 34 h, Papierindustrie 293 K 2 h, Concordia 281 K 89 h, Montanwerke 122 K 81 h, Ogrsko-francoska na Dunaju 96 K 62 h, Dunajska v Trstu 89 K 59 h, Versicherungs-Verband der Industriellen 43 K 75 h, Vaterländische 23 K 25 h, Elementarschäden 16 K 36 h, Moravska 1 K 8 h, Spodnjeavstrijska 90 h in Leipziger 80 h, vkupe 15.519 K 39 h.

Požari v šolskih poslopih in kako se odvrtačo nesreče od šolske mladine v slučaju požara.

Niti šolskim poslopjem, tem mestom odgoje in uka, ne prizanaša požar; večkrat je požarni hrup tudi v soseščini vzrok velikim nesrečam in strahu med šolsko mladino, katera v največjem neredu beži iz šole. To je napotilo šolska oblastva, da so izdala naredbe, s kojimi naj bi se preprečile nesreče pri šolskih otrocih v slučajih požarnega hrupa. Umeje se, da so te naredbe v prvi vrsti namenjene krajem, kjer so velika šolska poslopja, a dajo se s pridom upotrebiti tudi v manjših mestih na kmetih, kjer se nahajajo eno-, dve-, tri- in štirirazrednice.

C. kr. deželni šolski svet v Solnogradu izdal je po inicijativi deželne gasilne zveze sledečo naredbo z dne 27. septembra 1902.

Da se preprečijo nesreče med šolsko mladino pri požarnem hrupu ali vzbuni požara ali drugih hipno nastalih nezgodah, se c. kr. okrajnim šolskim svetom naroča skrbeti:

1.) da se v bodoče pri vseh novih šolskih poslopih vrata napravijo tako, da se na vnanjo stran odpirajo, pri že obstoječih poslopih pa naj se prenarade, da bodo temu zahtevu ustrezala;

2.) da se otroci pouče, kako se imajo vesti v šolskih sobah pri preteči nevarnosti. Ker je radi preteče nevarnosti provzročeni panični strah vzrok, da učenci v največjem neredu beže in pri tem nesreče niso izključene, morajo se otroci tudi praktično v tem poučiti, to se pravi, otroci naj si zapomnijo, da imajo iz šole hitro oditi, vendar pa v pravem redu.

Izurnjenost učencev naj se časno poskusi, osobito v takih šolah, kjer so hodniki majhni in so stopnice take, da bi otroke pri begu ovirale, ali kjer so kake posebne ovire v zidavi in v okolihu šolskih poslopih. Izmišljevat nevarnost je pa prepovedano. C. kr. okrajni šolski svet ima za to skrbeti, da učiteljstvo take vaje izpelje in se dajo v to potrebna navodila.

Na podlagi te naredbe izdali so posamezni c. kr. okrajni šolski sveti navodila, od katerih eno v kratkih potezah nastopno priobčujemo:

1.) Na vsaki šoli naj se na leto štirikrat izvrši vaja, kako je hitro in v redu izprazniti šolske sobe. Privzeti je tudi župana ali odposlanca gasilnega društva vsaj k dvem vajam.

2.) Vsak učitelj naj se seznanji z občimi, kakor tudi za vsako posamezno šolo izdanimi predpisi za to vajo, kakor za resničnost, in se ima po tem ravnati.

3.) Pred vajo naj se da znamenje z zvoncem.

4.) Ukaz za vajo izda šolski vodja, v slučaju resničnega požara ima vsak učitelj pravico alarmirati.

5.) Tudi če res obstoji nevarnost, naj se o tem vendar ne pove otrokom.

6.) Kakor hitro se da znamenje, ustanejo učenci na povelje učitelja, zapuste svoje prostore, in se pripravijo, da zapuste šolsko sobo.

7.) Učitelj odpre vrata in pogleda, je li prostor prost, da ne ovirajo njegovi učenci učencev drugega razreda.

8.) Na povelje učitelja zapuste učenci šolsko sobo, v slučaju skrajne nesreče puste tudi svoje šolske stvari v klopeh.

9.) Hromotnim otrokom pomagaj učitelj sam, nje naj postavi prve k vratom.

10.) Učenci, ki so v garderobah in drugih prostorih, morajo na znamenje z zvoncem takoj v šolsko sobo priti.

11.) Vrata izpraznjenih sob ostanejo odprta.

12.) Po hodnikih in stopnicah naj se gre paroma v navadnem koraku.

13.) Učitelj zapusti zadnji sobo, ko je prepričan, da se v njej nikdo več ne nahaja, potem naj gre v sredini med učenci, da lahko vse pregleda.

14.) Ako učitelja pri alarmiranju ni v razredu, pač pa je v šolskem poslopiju, naj takoj hiti v svoj razred.

15.) Ako se sestane skupno več razredov na hodniku, naj se da manjšim učencem prednost.

16.) Pogledati je, je li kdo zaostal.

17.) Vsi izhodi, če jih je več, naj se uporabijo.

18.) Če je res buknil požar, naj se učence tako daleč pelje na prosto, da so izvan nevarnosti, a potem naj se jih odpusti domov.

19.) Vstop nepoklicanim v šolo je zabranjen.

20.) Ako gori v šoli in so hodniki in stopnice v plamenu, naj se pelje učence v najbolj varno šolsko sobo, tam naj se okna odpro in čaka, dokler pride pomoč od zunaj. Skakanje raz oken naj se zabranjuje.

21.) Da se učenci privadijo, hitro svojih sedežev zapustiti, naj se te vaje izvršujejo pri odhodu v telovadnico, med odmorom itd.

22.) Za vsako posamezno šolo naj izdela učiteljski zbor primerno navodilo.

23.) S temi splošnimi določbami naj se seznanijo novodošli učitelji in učenci.

Da so te naredbe umestne, osvetljuje veliki požar v Tetneši na južnem Ruskem. V dekliški šoli buknil je požar, ki se je tako naglo razširil, da je 14 otrok zgorelo.

Mi podajamo te vrstice v prevdarek tudi našim šolskim oblastnijam, kajti tudi pri nas je veliko taciš šol, kjer bi se v slučaju požara lahko primerila velika nesreča, ker so šole med hišami in nimajo prosto ležo ali so pa nastanjene v za to adaptiranih, skrajno pomanjkljivih prostorih.

Iz starih zapiskov.

Načelnik gasilnega društva v Novem mestu, g. Adolf Gustin, našel je v mestnem arhivu novomeškem precejšnji zbirko listin iz minulih časov, ki nam kažejo, kako so skrbeli tedanja gosposka in mestni očetje za varnost proti ognju, kaj se je vse ukrenilo, da bi se preprečile nesreče. Marsikateri dobri uk lahko posnamemo iz teh listin, ki bi bil prikladen celo za današnje razmere. Navajamo tu nekatere važnejše po kronološkem redu.

Dopis okrožnega urada do mestnega sveta z dne 2. septembra 1795, v katerem se opozarja mestni svet, da pregleda zopetno vse hiše in zaukaže odstraniti vse ognju nevarne predmete, zabrani spravljjanje sena na nevarnih krajih itd.; osobito naj se ozir jemi na ukaze iz let 1785, 1787 in 1788, ter naj se pregleda:

- so li vsa ognjišča in kurilne naprave v dobrem stanju in ne z lesom pomešane;
- se li dimniki dobro in pravilno snažijo;
- ni li prevelikih zalog sena in slame in drugih vnetljivih tvarin nakopičenih;
- se li v podstrešju vsake hiše nahaja dovolj velika posoda, napolnjena z vodo.

Dalje se zaukazuje predlagati policijskega komisarja in adjunkta; predlagati gasilnega komisarja, ki naj je zmožen branja in pisanja ter spreten in vnet za podporo občne blaginje, tu se priporoča oskrbnik nemškega reda Jernej Šebenik, toraj vže jako važna oseba. Temu se podrejšajo štirje podkomisarji, ki imajo pregledovati poslopja in varstvene naprave, in vse naznaniti, kar je napačnega.

Da se pa vse to tem bolje izvede, naj mestni svet k dotični seji povabi tudi priproste ljudi iz meščanskega stanu, da se predlog združeno napravi.

Okrožna gosposka upa, da se bo vse to izvršilo brez kacega opomina, in to tembolj, ker ta naredba ne zadeva samo posameznika, temveč je v občni blagor vseh meščanov.

Dopis z dne 2. aprila 1796 priporoča, kako naj se skrbi za gasilne naprave, osobito pa za gasilna vedra, in če je v okrožju ljudi, ki bi znali ista iz slame plesti.

Ukaz z dne 4. avgusta 1798 zaukazuje, da se ne sme s prosto lučjo v hleve, ampak le z zaprtimi svetilkami ali laternami, tisti, ki bodo proti temu ravnali, se bodo ostro kaznovali.

Dne 3. januarja 1799 sestavljen je bil zapisnik vseh 269 hiš, s čim lahko vsak hišni posestnik v slučaju požara na pomoč pride. Od 269 zaznamovanih hiš bile so nekatere radi revščine, druge kot javna poslopja, oproščene. Brizgalnice so se tu nahajale tri in sicer v prošnji, v komendi nemškega viteškega reda in pri Juriju pl. Fichtenau; 32 hiš je imelo ake, 28 hiš lestve in 98 hiš je postavilo 226 slamnatih vodnih vederc. Iz tega je razvidno, da je bilo v tistem času za varnost še dovolj dobro, da rekli bi prav dobro skrbljivo.

Listina z dne 13. marca 1799 govori o napravi samostojnega fonda za gasilske naprave, da se v to smejo uporabiti obligacije iz vojskinega posojila.

Ukaz z dne 19. aprila 1799 določuje, da se ima nastaviti nočna straža, sestojeca iz štirih za to sposobnih mož, ki jih imajo po redu dajati posamezni hišni posestniki. Temu ukazu so se svetniki uprli in sestavljen je bil zapisnik skupno z meščani, da se dosedanji nočni čuvajem plača zviša za letnih 10 gld. s pristavkom, da vsako noč po dva stražita od 10. ure zvečer do 4. ure v jutro.

Odlok z dne 16. septembra 1799 zaukazuje napravo dveh gasilnih shramb in dotičnega gasilnega orodja, kot brizgalnic, akov, krampov, cempinov, lestev in vodnih vederc. Za glavno shrambo na rotovžu kupiti je večjo brizgalno pri Samassi v Ljubljani za svoto 400 gld., druga shramba bodi v Kandiji.

Dalje je imeti več gasilnih priprav v vojašnici, samostanu in ž njim združeni gimnaziji, v prošnji in v komendi.

Ukaz z dne 28. septembra 1799 določa, naj se pregledajo varstvene naprave pri trgovcih in kramarjih v zmislu patenta z dne 20. avgusta 1791.

Ukaz z dne 4. avgusta 1800 določa, da se ima na koncu kapucinskega vrta napraviti gasilna shramba. V ta namen prišel bode arhitekt Poll iz Ljubljane in se dogovoril z mojstri radi zidave. Ker pa mesto nima v to sredstev, se ista založe od stavbenega ravnateljstva; reveži pa so od skladanja oproščeni. (Dalje sledi.)

Ogenj v stropih, podovih in stenah.

Pripeti se, da čutijo prebivalci hiše dlje časa nek zoperni dim v hiši, a ne vedo, odkod izvira. Peči v hiši so v redu, tudi ni videti nič sumljivega; poklicano gasilno društvo pa le misli na požar v steni, podu ali stropu. Požari v podu so ljudem opasni, ker se isti zadušijo, kadar spe. Taki požari nastanejo radi nepravilne položitve dimnikov in peči, če se dimne cevi izpeljejo skozi lesene stene v dimnik. To je vzrok, da osobito rado gori v starih poslopih, kjer je marsikak tram speljan poleg dimnika, in ni vsaj 15 cm od istega oddaljen. Peči so vzrok ognju v podu, ako niso postavljene na trda, nepregorljiva tla. Dimne cevi pa povzročujejo požar, kjer so izpeljane skozi lesene stene in pregraje.

Če pride gasilno društvo v tak položaj, mora prvo po kraju ognja slediti. Dim pogostoma vara, ker se kadi na mestu, ki je od mesta, kjer je izvor ognju, oddaljeno.

Z otipanjem se najhitreje pride do pravega mesta. Odstranijo se vsi predmeti, ki ovirajo gašenje, ali bi se pri istem mogli poškodovati in pripravi naj se voda. Preišče naj se, ali gori od spodaj navzgor ali nasprotno, ali pa od strani. Ako se širi ogenj od peči v pod, mora se, če ni drugače, peč odstraniti, pod raztrgati in nasip do tramov odkopati, da se popolnoma pogase. Tu je pa z vodo previdno in varčno ravnati, da se z isto ne napravi na spodnjem stropu kaka škoda.

Ako se ogenj širi od spodaj navzgor, treba je odstraniti omet, to pa le v toliko, kar se sproti pogasiti zamore, da se ognju ne dovaja preveč zraka, kar bi gorenje pospešilo. Ako gori tramovje v stenah, posebno od dimnika naprej, ako je vanj vzdano, kar se dogaja čestokrat pri starih poslopih, je isto z odstranitvijo nameta pogasiti, a pri tem je treba paziti, da se kaj ne razruši. Prej se ne sme nehati z gašenjem, dokler ni prav nobenega dima več.

Včasih se kadi v hiši, če tudi ni ognja v podovih, stenah ali tramovju, dim pa preneha, ako se ne kuri; to ima svoj vzrok v odprtinah pri dimniku, ki so nastale vsled zabijanja kacih žebeljev, kljuk in enakih stvari v steno, v kateri je izpeljan dimnik, a se za to od stanovalcev ni vedelo. Take odprtine treba je zamazati in zazidati.

Ogenj v dimnikih.

Ogenj v dimniku je čisto vzrok požaru na strehi, pa tudi drugim večjim požarom, ki jih je potem težko omejiti. Taki požari se čisto pripetijo pozimi, ko se dimniki izžigajo; so pa tudi še drugi vzroki, n. pr. če se saje vnamejo, ker se dimniki pravočasno in do dobrega ne osnažijo in se saje tako nabere, da neče več na ognjišču ali v peči goreti. Potem ljudje sami izžgo, ker nečejo poklicati izvežbanega dimnikarja.

Premalo pazljivosti tej stvari posvečujejo naša županstva. Kaj pomagajo vsi ukazi in vse naredbe oblasti, če jih župan, ki je zanikern, ne izvede, boječ se zamere pri ljudeh, ali pa tudi vsled svoje malomarnosti, ker mu ni za družega kot za župansko čast, osobito pa, če je krčmar, da kaj iztoči in ne izgubi svojih gostov.

Županstvo bi morala, ker so v to po postavi zavezana, vsako leto dimnike in pečnice pregledovati in zanikerneže, ki se ne drže določb, kaznovati, oziroma višji oblasti naznaniti.

Saj imamo vendar izučeni dimnikarje, ali le redkokdaj se prikaže dimnikar v vasi osobito tam, kjer ni kakega javnega poslopja. Ljudje ne marajo dimnikarja plačati, ker jih v to nihče ne sili, da bi dimnikar pravilno dimnik omel, marveč store to sami s kako metlo z največjo površnostjo. Tu se odpre našim županstvom pač lep delokrog, zabraniti velikokrat nesrečo, ki nastane vsled ognja v dimniku. Goreče saje lete na slamnato streho, tu se vname in nesreča je gotova, ki bi se lahko zabranila, ako bi bil župan storil svojo dolžnost in strogo na to gledal, da se vsi dimniki v njegovi občini vsaj štirikrat na leto pravilno osnažijo. Gotovo bo vsak dimnikarski mojster za malo odškodnino pripravljen prevzeti vsa dimnikarska dela v občini, samo županstva naj bi svoje občane v to prisilila, če ne gre z lepa, z vso strogostjo.

Toliko v prevdarek onim županom, ki ne izvršujejo svojih prevzetih dolžnosti. Načelniki gasilnih društev naj bi pa tudi s svoje strani take zanikrne župane na to opozorili, eventualno, ako bi to nič ne izdalo, pristojni oblasti, t. j. c. kr. okrajnemu glavarstvu, naznanili.

Nekoliko nasvetov o vzdrževanju gasilnega orodja.

Vsakemu gasilnemu društvu in županstvu bodi glavna skrb, da je gasilno orodje, kakor brizgalnice, cevi, svetiljke i. t. d., vedno v čistem stanju.

Sedaj, o zimskem času, pa je treba še posebno pazljivo na to obratovati, da so stroji vedno v redu, da zamorejo v sili funkcionirati. Vzdrževanje strojev je tam, kjer so večja gasilna društva, v mestih ali pa v trgih, menda v redu, ako pa pogledamo na gasilna društva na deželi, kjer še nimajo potrebnih gasilnih shramb, vidimo, da tu pač ni vse tako, kakor bi moralo biti. In če je tudi shramba v redu, vendar pogrešamo istega zanimanja za gasilno društvo, kakor bi se opravičeno moralo pričakovati.

Kaj je pač temu vzrok?

Naša gasilna društva dobivajo vsako leto lepe podpore za nabavo gasilnih potrebščin, seveda le, ako se ista za take pravočasno oglase s prošnjo. Da pri nas glede vlaganja prošnji ni nikakega reda, je znana stvar. To pa izvira odtod, da se načelniki naših gasilnih društev ne brigajo dosti za društvo, ampak tam, kjer so ob enem tudi trgovci, se večidel brigajo le za svoj obstanek in zaslužek, in tako jim preteče rok za vlaganje prošnji, kakor bi trenil. V takih slučajih se slavni deželni odbor seveda ni oziral na potrebe takega gasilnega društva.

Vsako gasilno društvo pa potrebuje vsako leto podporo, ker brez te ni mogoče društva vzdrževati in orodje v redu imeti. Na prostovoljne doneske pa se malokje zamore oslanjati, ker se navadno le prvo ali drugo leto obstanka društva redno vplačujejo, potem pa presahne ta izvir dohodkov, doneski se več ne vplačujejo in tudi ne izterjavajo, prejšnja simpatija nekaterih prejšnjih podpornikov do društva se je spremenila v antipatijo, ali pa vsaj mlačnost.

Nadzornik gasilne shrambe ali orodjar potrebuje za stroje gumove vloge, mazilo za kola, olje za stroje, vaselin za ventile, petroleja, stenja, krpe i. t. d., in to vse mora vedno pri rokah imeti, ne pa vsako stvar še le po vasi iskati, kadar se potrebuje. Za take stroške morala bi v prvi vrsti naša slavna županstva skrbeti, in domačemu gasilnemu društvu vsako leto izdatno podporo v to svrhu dovoliti, katera podpora bi se morala vsako leto vnaprej izplačevati. Da pa nimamo tako radodarnih županstev pri nas, je dobro znano, ista so v večjem številu celo nasprotna gasilnim društvom. Zelo redka so županstva, ki se brigajo za domače gasilno društvo, to pa le tam, kjer je sam gospod župan na čelu gasilnega društva.

Postava veže županstva, da skrbijo za to, da je domače gasilno društvo s gasilnim orodjem preskrbljeno in da ima vse potrebščine v shrambi rezervirane. Slavna naša oblastva stekla bi si veliko zahvalo od strani gasilnih društev, ako bi ista vsako leto o priliki letnih občinskih računov za to skrbela, da se tudi točka: «Za gasilno društvo v . . . » s primerno podporo reši in tamkaj, kjer bi se opazilo, da se od strani županstva na to točko ne ozira, sama postavila dotični donesek v proračun.

Da se zamore neka primerna svota kot podpora gasilnemu društvu prisoditi, bilo bi tudi umestno, da bi bila slava županstva obvezana, od gasilnega društva zahtevati vsakoletni proračun, ki bi se moral občinskemu proračunu priložiti, da bi slavno oblastvo razvidelo potrebščino. Samo na tak način bi bili naši jako skromni občinski očetje primorani za dobrodelni namen in v svojo korist iz celokupnega občinskega premoženja mali dar prisoditi. Taka naredba morala bi se pa strogo v razvidu držati, bodisi od slavne oblasti ali pa od strani načelnikov gasilnega društva. S takimi dohodki bi načelnik domačega gasilnega društva potem lahko deloval v prid društva in imel stroje in orodje v redu, kajti iz podpor, ki jih dobi slučajno od slavnega deželnega odbora, nabavljati si mora potrebne cevi in pripomočno orodje, bodisi novo ali je pa mora dati popraviti.

Priliko sem imel videti ne samo pri gasilnih društvih, ampak pri samih županstvih, da glede čistosti vlada velika nemarnost, bodisi na strojih ali pa v shrambi sami, na ceveh in drugih predmetih. V nekem kraju videl sem shrambo brez vrat. Ko sem stopil vanjo, nisem vedel, kam bi nogo postavil, da ne stopim v blato. Misliti si morete, kako je šele stroj izgledal — bil je poln nesnage . . . In tak stroj naj bode za

delo pripraven?! Cevi in drugih predmetov pa še celo ni imel, ker so bile vse že trhle.

V nekem selu sosednje hrvaške dežele imel je občinski uradnik v stroju v vodohranu krompir shranjen. Nesreča je hotela, da je ravno o času, ko je bil vodohran še poln krompirja, v domači vasi nastal velik požar. Misliti si morete, kakšen vrišč je nastal od nesrečnikov in domačih ljudi. Preden so krompir iz brizgalnice ven vzeli in je mogla brizgalnica funkcionirati, pogorelo je kakih trinajst hiš in da ni bližnje gasilno društvo prihitelo na pomoč, zgorela bi bila cela vas. Župan dotične občine izdal je takoj naredbo, katera se je javno nabila: «Da se ne bomo v bodoče več tako blamirali, kakor pri zadnjem požaru, zaukazujem, da se imajo v bodoče vsi stroji vselej štirinajst dni pred požarom očistiti in v red spraviti!»

Da se je taki naredbi vse smejalo, župana ni brigalo, on je storil svojo dolžnost! Bil je to pravi ata Žužamaža!

Iz tega se vidi, kako potrebne bi bile v resnici naredbe glede čistosti in reda pri gasilnih strojih. Ako bi imelo dotično društvo ali pa občina dovoljenih potrebnih sredstev na razpolago, potem bi se tudi to doseglo.

Nastopila je stroga zima. Gasilna društva imajo veliko nalogo v zimskem času. Takrat pa ljudem preostaja toliko časa, da se morejo bolj baviti s to stroko, kakor v poletnem času, ko imajo na polju polnih rok dela. Kar se je v poletnem času zanemarilo, tega se je sedaj lotiti. Gasilni dom se ima vrediti, kolikor mogoče očistiti. Cevi naj se krpajo, vredijo in premotavajo, brizgalnice očistijo, v navijake, kjer je treba, nove gumove vloge vložijo, kajti brez teh stroj ne more vode zajemati, niti dajati. Prevideti se je treba, kakor sem že gori rekel, z vsemi potrebnimi pripomočki za čiščenje, da ima orodjar vsako stvar vedno pri rokah, da mu ni treba za vsak kos posebej beračiti okoli ljudi in načelnika.

Glede čiščenja in mazanja stroja pa sem opazil v nekaterih krajih, da imajo ljudje svoje posebne nazore; ako vse v olju plava, mislijo, da je stroj v najboljem redu. Videl sem v nekem kraju čisto nov stroj. «Cilindri», odnosno «čepi» v istih so bili tako zaliti z oljem, da je vse plavalo, prahu pa je bilo na palec debelo.

S takim mazanjem ni stroju nič pomagano, ampak se s tem še le delo obteži, ker vsled preoblega mazanja postane v cilindrih sama gošča in se stroj ne da gibati. Brizgalnica se mora po vsakem požaru do dobrega očistiti. Ventili se morajo ven vzeti in čisto obrisati, potem z vaselinom, ki se dobiva v lekarnah, na tenko namazati in zopet na staro mesto vložiti. Čepi, kakor tudi oba cilindra imajo se izvaditi in prav dobro s čisto krpo osnažiti. Čepi namažejo se potem tudi z vaselinom prav na tenko in se zopet postavijo vsak na svoje mesto. Vaseline je najbolje mazilo, ker isto brani, da ventili ne zamrznejo. Dogaja se v zimskem času, da stroji, akoravno je pri njih vse v redu, kolikor toliko zamrznejo; temu je kriva spremena zraka. Treba je tedaj, da gre orodjar večkrat v gasilni dom in da vsaki stroj poskuša s tem, da ravnotež parkrat gori in doli premakne.

Dobro je tudi, da se ima vedno v stroju nekoliko prediva, katero se v slučaju, da se rabi stroj, koji ima zamrznjene ventile, s petrolejem polije, pod vodnjake stroja postavi in zapali. Vodnjaki se takoj segrejejo in zmrzlina odpusti. Na ta način ni treba vode prej greti in v cilindre vlivati, kakor sem to tudi že videl. V zimskem vremenu, kadar delo počiva ali za nekoliko časa prestane, navadno ventili takoj zamrznejo. Videl sem na svoje oči, ko so z delom tako dolgo čakali, da so gasilec pri sosedu vode segreli. Da je ogenj med tem imel časa da se je razširil, je ob sebi umevno. V takih slučajih je jednostavno potrebno, da se sesalna cev iztegne iz vode, da ista ne more več v se vode vleči. Dva moža samo ravnotež brizgalnice gonita, da se isti premiče. Ventili potem ne bodo zamrznili.

Toliko sem hotel glede vzdrževanja strojev v obče in za zimske dobe pripomniti gasilnim društvom.

Naš strokovni list «Gasilec» izhaja štirikrat na leto. V tem listu dobili bomo marsikakih potrebnih naukov, katerih znabiti v poletnem času nismo prečitali ali pa si istih nismo zapomnili. Sedaj, v zimskem času, ko so večeri posebno dolgi, naj bi naši načelniki ta čas porabili za šolanje moštva. Svoje moštvo

naj poučujemo glede vzdržavanja strojev, vaj itd., oziroma naj se istim vsi taki v «Gasilec» izišli članki preberejo in zahteva, da vsak gasilec zna iste tolmačiti in pri stroju izvajati. Kar v poletnem času ni bilo mogoče, lahko storimo sedaj, ko se laglje posvečujemo gasilski stroki. Seveda se ne more zahtevati, da se pouka v takih zimskih solah vse moštvo udeležuje, dovoljuje naj se, da se vsaj vodje svojih posameznih oddelkov v najvažnejših potrebah izvezbajo in da potrebne poučljive članke članom prečitajo.

Kjer se tako dela in pazi na red, čistost in vežbanje članov, bode ljudstvo mirno spaló in tudi rado svoje prispevke donášalo, osvedočeno, da je temelj društvu dober. Tudi letna bilanca gasilnih društev bode imela vse drugačno lice, kakor do sedaj. Društvo bode dobivalo redne podpore, stroji bodo v redu, moštvo bode izučeno in konečni rezultat je, da se je število velikih požarov zmanjšalo, ker se jih lažje ubranimo in bode ljudstvo obvarovano velikih nesreč in bede.

V prevdarek.

V zadnjem času opažamo, da se je začelo na polju gasilstva neko živahno gibanje, vendar se pa pogreša še vedno tiste prave naklonjenosti, ki bi morala biti ne samo med priprostim ljudstvom razvita, nego tudi med našo velecenjeno inteligenco. Ljudje v obče mislijo, da so gasilna društva le društva za parado in stoprav takrat, kadar jih človek v istini potrebuje, polaga nanje večjo važnost. In to je zaista velika nemarnost, ki se ne more oprostiti razsodnim ljudem, naši inteligenci, katera bi morala biti voditeljica in kažipot našemu bornemu kmetu, kateri hrepeni po takih društvih. Seveda se govori, mi nismo za delo, mi ne bomo gasili, dovolj je, da podpiramo taka društva! Ako naš kmet vidi, da se ljudje boljše vrste zanimajo za stvar, ki je obče koristna in njegovemu bližnjemu v prid, ne bo niti on odrekel svoje pripomoči in sodelovanja s tem, da bi se ne vpisal za izvršujočega ali pa, če to ni mogoče, vsaj za podpornega člana društva.

V prvi vrsti moramo računati na ljudi iz boljših krogov, to je na našo inteligenco. Ako se ozremo na večja mesta, videli bomo, da ni ista zastopana v obilni meri. Ni ravno treba, da ista fizično deluje, zadostuje tudi že sama navzočnost takih ljudi, ki s svojo besedo in s svojim vplivom lahko veliko dobrega napravijo.

Za izgled mi je veliko mesto Z., kjer je pešalo gasilstvo tako, da ni drugega preostajalo, kakor javno potom časopisov obrniti se do inteligence in jo zaprositi, naj bi ista gasilnemu društvu posvečevala večjo pozornost. Da se je moglo pridobiti ljudi iz boljših slojev, sestavil se je takoimenovani «reklamni odbor»! Na vsak način je žalostno, ako se mora mestno ali pa recimo domače društvo tako daleč ponižati, da mora v svojih someščanih na tak način vzbujati človekoljubje in zanimanje za društvo, da mu v skrajni sili priskočijo na pomoč! In kaj je doseglo to društvo? V teku enega meseca pokazali so za gasilno društvo vneti rodoljubi, da so oni res tu vedno v pomoč pripravljani; seveda mora društvo tudi primerno postopati.

To mestno društvo pridobilo je veliko število podpornih članov.

Iz tega razvidimo, da mora ne samo v ljudstvu, ampak tudi v društvih biti tistega zanimanja, katero ne sme nikdar ponehati, ako naj donese sadu.

Izobraženi člani društva so oni merodajni faktor, ki isto vodi do obstanka in procvita, a ti bi morali biti v vsakem našem selskem društvu v večjem številu zastopani. Žalibog da jih še jako pogrešamo in kaj je posledica? Da društvo hira in ne more tako uspevati, kakor bi moralo, ker nima denarnih sredstev, kar je pri prostovoljnih društvih glavni temelj. Društvu je gotov obstanek, ako ima v svoji sredini v resnici može, na katere se zamore zanašati v veliki potrebi, to so možje iz boljših slojev, ki tudi lahko kaj žrtvujejo. Saj damo sami sebi, ako damo mali dar v dobrodelne namene, gasilno društvo pa bode znalo ceniti svoje dobrotnike in jih bode tudi javno imenovalo.

Ni pa vse od denarja odvisno, ampak tudi dobra beseda lepo mesto najde, pravi pregovor. Človek, kateri količkaj pozna gasilstvo, a ne more materijalno v pomoč priskočiti, zamore vendar z dobrim svetom mnogo koristiti svojemu društvu, katero s tem dobrim svetom ravno toliko pridobi, kakor da si je pridobilo največjega podpornika.

V najnovejšem času opazujemo, da se nekatera nova društva dajo kaj lahko zapeljivati, kar je čisto naravno. Načelnik novega društva je prve dni ves v ognju, po domače rečeno, ko mu je poverjeno gasilno društvo. Od vseh strani dobi cenike, pisma, ponudbe i. t. d. tako, da ne ve, kam bi se obrnil. Na- posled pa gre navadno k svojemu najbližnjemu sodruštvu, da se tamkaj informira. Lepo vas prosim, kako lahko je mogoče, takega načelnika pridobiti za vsako stvar, posebno ako se gre za ustanovitev društva. Stari načelnik, ki je že izkušen, izrablja priliko in ponuja novemu načelniku najbrž svoje stroje, rekoč: Vidiš, ta brizgalnica bi bila za vaše gasilno društvo kakor nalašč, mi jo ne potrebujemo, ker imamo brizgalen dovolj. In tako se zgodi, da se novo društvo oklene svojega sodruštva, misleč, da mu je dober svetovalec. Seveda, o takih prilikah se novemu društvu tudi zelo visoke cene stavijo, da dobi nov načelnik nekak strah pred novimi brizgalnicami. In to vam je ravno zlo! Poznam društvo, ki je na tak način kupilo od svojega sosednjega društva popolnoma staro brizgalnico, vso pokvarjeno, za veliko svoto, tako, da bi isto za dotično svoto dobilo lahko vse nekaj družega, sedanjemu napredku tehnike primerno brizgalno, in ne samo to, ampak še kaj družega zraven za isto ceno.

Kaj je takemu društvu s tem pomagano? Nič. Društvo novo, a «dobri prijatelji» mu naklonijo staro brizgalnico!

Ako si predstavimo tako društvo, videli bomo, da je s početka seveda zadovoljno in polno hvale. A ko tako društvo javno nastopi, bodisi pri glavni vaji ali pa pri kakem večjem požaru, takrat se vidi, kako se tem možem obrazi kremžijo, ko vidijo, da je njihovo društvo med zadnjimi! Takih slučajev poznamo še več, ki bi v resnici zaslužili, da se jih obelodani in sicer ne društva, ampak njih sosednje «dobre prijatelje». Znano mi je društvo, katero je kupilo staro brizgalnico sne-malko samo na dveh kolesih brez prvega dela voza ali predvoza in to še celo tako, da so bili ravnoteži zlomljeni in da jih je moralo društvo doma okovati dati, da je zamoglo saj za silo brizgalnico upotrebiti. Ako povemo, da je dotično društvo dalo za to staro šaro 1600 kron, se bode to neverjetno zdelo. Novo društvo, pa stara brizgalnica, to se v istini vjema z napredkom gasilstva! Novo društvo, ki se je dalo tako v zanjke vjeti, danes nima niti poštenega društva, niti nima iste ambicije, ki bi jo morali člani imeti. Kako tudi, ako ima mlado društvo staro šaro. Društvo, katero je prodalo, oziroma se rešilo nič-vredne brizgalnice, naročilo si je seveda potem za isti denar novo brizgalnico, a vse nekaj družega, kakor je bila stara brizgalnica.

Nova društva morala bi v prvi vrsti vselej se obrniti do zaveze gasilnih društev za svet, kako jim je postopati. Zaveza gotovo ne bode nikdar svetovala stare brizgalnice kupovati. Društva, ki staro brizgalnico prodajajo in nova društva, ki isto kupujejo, v resnici ne zaslužijo nikake podpore!

Ako se društvo hoče stare brizgalnice rešiti, naj isto prodaja svoj bližnji občini, koja nima brizgalnice, niti si ne more potrebnega društva ustanoviti. Na tak način bode napravilo društvo dobro delo in v takem slučaju naj bi se podpora podelila, drugače pa nikakor ne. Kdor misli, da mu ni treba zveznega sveta, tudi ne zasluži, da bi se ga v podporo priporočalo! Tako je moje mnenje in tako bi se moralo postopati, ako želimo doseči, da se zanima za društva ne samo moštvo, ampak tudi inteligenca, ki jim bode gotovo drage volje svojo pripomoč naklonila.

Pomladanske vaje gasilcev.

Vaja ima nalog, izvežbati in pripraviti gasilce in voditelje za resni slučaj požara, ter se ima to nalogo smatrati prav važno, ker le dobra izvežbanost gasilcev je pogoj za taktno gašenje požarov. Vaditelji so odgovorni za pravilno izvežbanost njim podrejenih oddelkov in moštva. Poveljnika dolžnost je, vse vaje nadzorovati in za to skrbeti, da se propisi natančno spolnujejo, da se isti prepovršno, pomanjkljivo ne izvajajo ali pa tudi neumestni pridevki ne priklopijo. Napačno je moštvo le po eni šabloni izuriti, pogostoma vidimo, da eno in isto moštvo le pri enem orodju deluje in drugega orodja ni vajeno. Treba je torej moštvo vsestransko izuriti, posebno je to važno pri malih društvih, kjer je le malo članov, tu naj velja pravilo, moštvo preminjati od enega orodja k drugemu, da bode v vsem izurjeno, da je mogoče delati, tudi ako bi eden ali drugi manjkal.

Mlademu moštvo je osobito zabičiti, da pride točno k vajam. Razkazovati mu je vse dele brizgalnice prav natančno, razkazovati mu je napeljavo cevi, rabo lestev i. t. d.

Vaje naj se ne vrše vedno na enem in istem kraju, enem in istem poslopu, ampak naj bode tudi v tem raznolikosti; z lahkimi vajami naj se prične in potem naj se nadaljuje s težkimi vajami.

Posebno važnost je polagati na to, da moštvo razume vse signale, zato se morajo isti tudi vedno točno izvajati, da si jih moštvo dobro zapomni in ne nastane kaka zmešnjava.

Ker so cevi drage in se iste po vsakokratni rabi kolikor toliko obrabijo ali celo poškodujejo, zato je take vaje, kjer se brizga z vodo, kolikor možno omejiti na najpotrebnejše. Saj se lahko tudi vežba tako, da se stvar le markira, polaganje suhih cevi zadostuje, suhe se tudi hitreje zopet navijejo in drugam napeljejo, kar z mokrimi ni mogoče.

Nobeno moštvo ni dovolj izurjeno, vedno je treba pouka in vaje; tudi naj se pridno rabi vežbovnik, da se njega pravila globoko vsakemu gasileu v spomin vtisnejo.

Vaje pa niso samo koristne, marveč tudi v razvedrilo. Poznamo tako moštvo, ki si želi vaj vsako lepo nedeljo, da si s tem krajša čas, namesto da poseda po gostilnah ali pohajkuje. Vaje netijo veselje do društva, ljudem se tem potom vcepi disciplina, ki jih dovaja do lepega in spodobnega vedenja, pripomorejo torej tudi — vsaj indirektno — do boljše izomike naroda.

Čas je drag, če se ravnamo po teh svetih in ga tako uporabljamo društvu in sebi v korist, nam gotovo ne bode žal.

Novice.

† Josip Hübsch. V Pragi umrl je 9. januarja 1903 mnogozaslužni gasilec Josip Hübsch v 53. letu svoje dobe. Pokojni bil je član zveznega odbora «Hasiške jednote» in vsekozi delaven blag mož. O priliki otvoritve «Mestnega doma» bil je tudi v Ljubljani v družbi deputacije iz Češke. Vzornemu gasileu bodi blag spomin! N. v. m. p.

Nova gasilna društva ustanovila so se v Ledinah in na Dobračevi, a snuje se isto tudi v Medvodah.

V založbi tiskarne Klein & Co. v Ljubljani izšla je nova izdaja gasilske postave z dne 15. septembra 1881. V tem zvezku je tudi nova domovinska postava, ki je važna za vsakega. Lična knjižica stane 1 K in se naroča naravnost pri tiskarni s pošto nakaznico. Gasilci, sezite po nji, vsaj vsako društvo naj bi jo imelo v svoji zbirki.

Josip Kolar & Co.

Ljubljana Mestni trg št. 9 Ljubljana
priporočajo izdelke iz gume

prve vrste konopne cevi za gasilna društva
tehnične in kirurgične priprave, obveze itd.

Priporočamo se sl gasilnim društvom in oblastvom.

Spričevalo.

Odbor ljubljanskega prostovoljnega gasilnega društva si usoja naznaniti, da je s cevmi, katere je pri Vas naročil, povse zadovoljen. Cevi, katere ste nam vposlali — bilo jih je okolu 300 m — so se odlikovale izmed vseh drugih vzorcev, kajti pri preskušnji so držale do 14 atmosfer, in prav to nam je dalo povod, da smo se odločili za Vaše cevi. Cena Vaših cevi je primerna in pri prvi potrebi rade volje zopet z Vami stopimo v dogovor.

V Ljubljani dne 18. novembra 1902.

Za odbor:

J. Mikuš s. r., zapisnikar. Ludovik Stricel s. r., načelnik.

Jamstvo 5 let.

Jamstvo 5 let.

C. kr. privileg.

tovarna brizgalnic, črepalnic in drugih strojev

R. CZERMAK-A

v Toplicah (Češko)

dobavlja

**brizgalnice vsake vrste, hidrofore
in vse drugo ognjegasilno orodje.**

Najugodnejši plačilni pogoji.

Ustanovljeno l. 1867.

Diplome

za gasilce, veterane in častne občane, spominske liste, učna pisma itd. izdeluje lično in ceno

R. Aust

Dona, III./I. Ungargasse 41.

Ces. kr. priv.

tvornica strojev, brizgalnic, cevij in ognjegasilnih predmetov, prva moravska tkalnica cevij in pasov

R. A. Smekal

v Cechu pri Prostejovu

podružnice: Zagreb - Praga - Smichov

odlikovan

s 112 svetinjami, častnimi diplomami i. t. d. priporoča se

za nabavo vsakojakih brizgalnic, gasilnega orodja, pasov i. t. d., kmetijskih strojev, peronospora-brizgalnic po najnižji ceni

kakor v lastni mehanični tkalnici tkane cevi najboljše vrste po zdastno znižanih cenah.

Postrežba je točna in solidna, pod ugodnimi plačilnimi pogoji na obroke. — Jamčenje za brizgalnice 5 let.

S spoštovanjem

Podružnica **R. A. Smekal — Zagreb.**

I. gorje-avstrijska naprava gasilnih orodij in oprave

Konrad Rosenbauer

v Lincu (Gor. Avstrijsko).

Sesalne brizge vsacega sestava.

Strešne, kljukaste, vtikalne in mehanične pomikalne lestve.

Vsakojava oprava za plezalce in šarže.

Razsvetljevalne priprave in glasbila.

Sanitetne oprave in dimne krinke.

Izvrstne konopne cevi neprekosljive dobrote.

Cenilniki zastoj in poštarine prosto. Olajševalni plačilni pogoji.